

# Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

408

Szerző: (t. i.)

Cím:

## KIÁLLÍTÁSI KRÓNIKA

Forrás:

Bene Géza gyűjteményes kiállítása

Idő

"1958"

Személy

Helyszám

Magyar Nemzet 1958. X. 19.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

A múlt nyáron az egyik fővárosi kerület képzőművészeti seregszemlájén találkoztunk, annyi év után, Bene Géza néhány, nem hétköznapi értelemben vett hatásos festményével. Többekben felmerült akkor a gondolat, nem volna érdektelen Bene Gézát végigkísérni azon a művészi úton, amit egy-két művéből ítélve a harmincas évek konstruktivisták törekvései jellemeznek.

Most a Múcsarnok két nagy termében rendezett kiállításon egy egész életmű áll előttünk, hű és rokonszenvet kelto tükre egy olyan állhatatos művésznek, aki kora fiatalasága óta a festészeten rejltő újfajta költészet után kutat, új technikai módszereket keres, a festői eszközök újjateremtésére törekszik.

Fiatalkori festményeiben — amelyek annak idején a KUT kiállításain szerepeltek — fiatalos hévvel, nagy vehemenciával bontja és metszi a formákat, de már akkor is az építő szándék vezet és új harmóniákat teremtő vágya kerekedik felül.

Bene Géza kutatóművész. Am számára a kísérletezés nem merül ki az öncélú formajátékban. Ha formailag rokon is, művészete belső tartalmában távol áll attól a játéktól, amit kortársai szerte a világon a konstruktivizmus zászlaja alatt ütöttek. De verbeli festői alkata fékentartot-

ta attól is, hogy átlendüljön az alkalmazott, vagy az iparművészetek területére. Bene festészete sohasem embertelenedett el, sohasem vált idegenné az élettől. Művészetében felfedezhetjük a mai hangszerelésű romantikust is. Nagyszerűen bánik a fény és árnyék ellentéteivel, mélytűzű színeinek, tussal húzott vonalainak mozgalmasságát dinamikája sokszor az erők összecsapásának illúzióját kelti. Mondanivalója, a tárgy sohasem tolokodik az előtérbe, nem telepszik, nem nehezedik a nézőre, sokkal inkább érzelmi élményekre, képzet-társításokra apellál. Begóniás csendéletének lilás bíbora úgy oszlik szét és úgy visszhangzik a sötét környezetben, mint nagy csarnokban az orgona zengzete akkordja s mintha az érzelmek melegségéből ötvözött gyöngéd festői burok ölelné körül a cserép virágot, a csendes órák, a magányos merengés pompás festoiséggel megragadott jelképét.

Nemesen megmunkált felületekkel jeleníti meg a tájakat, az embereket, világos tónusokban tartott Pékmunkása az egyszerű ember előtti megilletődött hódolat. A tájak, a csendéletek, melyek oly változatossá teszik Bene Géza értékes életművét, egy újfajta festői látás iskoláját járatták meg a nézővel. S ez a humanista szellemű iskola ízlésre és igényességre nevel, a ter-

mészet egyszerű, tisztább látására, a törvényszerűségekre, amelyek a valóság mélyén rejtőznek.

### Vörös Rozália pasztelljei

Az olajnál könnyebben engedelmeskedő pasztell-krétát vette kezébe Vörös Rozália, hogy másfél évtizedes megszakítás után szorgalmas, odaadó műgyakorlattal behozza azt az időt, miáltal másirányú munkája akadályozta művészi képességeinek fejlesztésében. A Lenin körüti Derkovits-teremben kiállított, mintegy 40 pasztellképe azonban legkevésbé sem mutatja a kihagyás kényszerű korszakát. Vörös Rozália néhány éve a hódmezővásárhelyi, nagyhagyományú művésztelepen nézi és issza magába az alföldi táj sajátos színeit, tudatos szemmel és lélekkel fürkészi az utak, a falusi udvarok, patakpartok jellegét, de látja és nézi az embert is, öreg, munkában fáradt parasztasszonyokat és izlelgeti a szobák

bensőjének színeit, hangulatát. Friss látási élményekből fakadó kollekciója azt mutatja, hogy festővel állunk szemben, aki ösztönösen érzi a képki-vágás, a komponálás mesterségét, bravúrosan tudja érzékel-tetni az alföldi táj végtelenbe nyúló horizontját, s lírai meg-látásainak festői érvényt tud szerezni. Ha egyes képein még küzd is a szabatos festői kife-jezésekkel, túl sok eszköz-

igénybevételével próbálja ösz-szegezni a látványt, a Rizsara-tó, a Tanya összel, a Poros út című képei az érlelődő mű-vészt mutatják, aki festői tu-dását portréiban, Reggel című bájos, könnyed kompozíciójá-ban a részletek érzékletes meg-jelenítésében is megcsillogtat-já.

d. m.

### Svabinsky kiállítás

A Kossuth Klub székházá-ban kiállított gyűjtemény elő-ször ad átfogó képet a magyar tárlatlátogató számára a kiváló csehszlovák grafikus, Max Svabinsky művészetéről. A li-tográfiai és fametszetek válto-zatos sora főleg az emberi arc és a természet szépségei iránt érdeklődő művészt mutat be, bár ezzel korántsem teljes meg Svabinsky tematikája. Legtar-tósabban talán egyszerű il-lusztrációi kötik le a figyel-met; a Victor Hugo Szatír cí-mű költeményét illusztráló Hé-liosz alkotója bátran kelt ver-senyre Hugo hatalmas fantá-ziajával, valósággal mitolo-gikus tájköltés ez, az eleven formáknak hol szinte légiesen könnyed, hol lenyűgözően erő-teljes forgataga.

Főlényes rajztudás és biztos komponáló érzék jellemzi női aktjaikat. Ebben a témakörben

legkiemelkedőbb műve a *Jú-niusi délután* című kép. Szí-nes, érdekes önarcképeinek változatos sora. Realista ábrá-zolásmódról tanúskodnak port-réi: *Prokofjev*, *Albert Schweit-zer*, *Einstein*, *Paul Valery* arc-mása.

Az utóbbi években Svabins-ky mester érdeklődése a virá-gok felé fordult. A *Japán ka-mélia*, az *Aranyliliom* szelíd harmóniája új színekkel egé-szíti ki a nagy igényű életmű-gazdagságát.

(t. i.)